

Belgie.

BRUSSEL, den 9 Maart.

De kamer der volks-vertegenwoordigers heeft zich Woensdag onledig gehouden met de discussie over het crediet van 220 duizend francs, bestemd om een gedeelte der schadeopstelling te bestrijden, toezienend op de ondernemingen der kadastrale werkzaamheden. De commissie heeft geoordeeld, omdat de mogelijkheid der werkzaamheden naar het railastor bestreden werd, en men dienvolgens de commissie gelastte te onderzoeken of dit verwijt gegrond is. Ook heeft de kamer de discussie over de losrenten uitgesteld, tot dat de minister alle noodige inlichtingen zoude hebben geleverd. Het budget der openbare schuld werd zonder amendement aangenomen.

In den *Moniteur Belge* leest men het volgende artikel:

De Generaal *Dumoulin* schijnt, tot zijne regtvaardiging veel gelezen te hebben op zijnen langen brief van 23 Februarij. Al wie het gelezen heeft, zal zien dat dezelve op de volgende punten wederkomt:

1. De Generaal *Dumoulin* bepaalt zich niet bij de daadzaken betrekkelijk de gevangenneming van den heer *Hanno*, maar hij gebruikt verwijtingen wegens het verledene, verwijtingen tegenover welke hij niet gegrond zoude kunnen stellen.

2. Hij ontkent de geldigheid der schikking van 20 Mei 1831, waar van hij zelf de belofte ingesproken heeft, en hij ontkent de geldigheid dezer schikking, onder voorwendsel dat dezelve door de Bondsvergadering niet geratificeerd is geworden; hiertoe moet worden opgemerkt dat de *Erns van Hessen-Romburg* zelf zijne verklaring met den naam van overeenkomst heeft bestempeld, eene benaming, welke de Generaal *Dumoulin* heden aan de akte van 20 Mei weigert: onverklaarbare tegenstrijdigheden!

3. De Generaal *Dumoulin* spreekt steeds van eene listing der soldaten, die de strategische omtrek van Berlijn bezetten, en die door de Pruisische militaire operatie of organisatie, dat is te zeggen eene vrijwillige listing, gedaan onder het voorzitterschap van eenen burgerlijken ambtenaar en zekere burgerlijke uitwerkselen moeten worden gehouden; een maatregel van orde genomen niet binnens den omtrek en zulks, zonder dat eenige reden van veiligheid of veiligheid voor de vesting bijgebragt kunne worden ten behoeve der gedwongen onthouding, welke de bevelhebber der vesting deswege ten opzichte der bewoners van den strategischen omtrek daarsteld.

4. De Generaal *Dumoulin* in plaats van uitlegaan van het axioma dat uitzondering den regel bevestigt, haalt den regel voor zijn geweldadig gedrag uit eene onbeduidende en exceptionele overtredding, namelijk de onwettelijke uitdrijving van eenige aanslagblijven, welke zijne patronnen ontdekten hebben in twee gemeenten van den omtrek, die er van 25 tot 30 heeft.

In den twijfel onthoudt u... Dit beginsel behoorde vooral op maatregelen van geweld te worden toepasselijk gemaakt. Was nu de duidelijke verklaring van den Generaal *Tabor* genoegzaam geblagenstraf door de aanslagblijven, welke men bij uitzondering te Dippach en Reckingen heeft gevonden? Voorzeker neen. Bestaand er dus noodzakelijkheid om den heer *Hanno* gevangen te nemen? Neen, er moesten nog vijf dagen vóór de bepaalde listing verlopen.

5. De generaal *Dumoulin* kent zich het regt toe, niet alleen om de grenzen van den strategischen omtrek tot op vier uren afstands uit te zetten, maar ook, uit kracht van eene eenvoudige, voorwaardelijke waarschuwing, en zonder eenige nadere vermaning of kennisgeving, buiten den eersten omtrek, waarvan de grenzen sedert vier jaren zijn geëerbiedigd geworden, des nachts en met schending zijner woonplaats, eenen ambtenaar op te ligten, die zich, met regt en te gader vrouw, in volle veiligheid waande.

6. De generaal *Dumoulin* spreekt spottenderwijze van een nederig rekwest, terwijl het hier alleen eene billijke kennisgeving gold, te minder geschikt om hem tegenover zijnen correspondent, den generaal *Tabor*, te vernederen, daar deze, zelfs op bitse uitdrukkingen, in eenen stijl, overeenkomstig de regels der wellevendheid,

en in eenen opregten geest van verzoening antwoordde.

7. In weerwil der bekende daadzaken, die deze zaak zóo duidelijk ophelderen, en geenen redelijken twijfel nopens de onzijdigheid en onbetamelijkheid der langere gevangenhouding van den heer *Hanno* overlieten, hield hem de generaal *Dumoulin* terug, in afwachting, naar hij zeide, van de bevelen der bondsvergadering, welke bevelen hij evenwel niet gemeend had noodig te hebben om hem in hechtenis te nemen.

8. En eindelijk, de generaal *Dumoulin*, geene handeling kinneende regtvaardigen, welke hij *ad irato* tegen het regt der volkeren had bevolen, neemt zijne toevlugt tot alle spitsvindigheden der chicane, en geeft alzoo, in antwoord op den eenvoudigen en duidelijken brief van den generaal *Tabor*, eene daadzaak op, waarin alles met opzet vermengd en verward is.

De *Union* deelt de volgende bijzonderheden mede:

Sedert twaalf dagen doen de Hollanders, die het fort Liefkenshoek bezetten, huane zeven sluizen spelen; het water staat veel hooger op de verdrinken polders, en aan den Doel, alsmede in de omstreken, vreesde men zeer eene nieuwe doorbraak aan den kleinen dool-dijk.

Om nieuwe ongevallen te voorkomen, behoorde men: 1. werken te leggen, om den dijk, die aan den voet te zwak is, te schragen; 2. aan de hollandsche bevelhebbers van Lillo en Liefkenshoek te vragen, of het ten gevolge hunner instructien is, dat zij de overstroomingen vermeederen; 3. de waterhoogte te doen bepalen zoo als die tijdens de overeenkomst van 21 Mei bestond, te protesteren tegen alle overtredingen van dit traktaat en dezelve als daden van vliedigheid te beschouwen. Ziedaar hetgeen de ongerustheid van de ongelukkige bewoners dier streek zou kunnen doen bedaren. Want men moet zich herinneren, dat hier geene verdedigingswerken bestaan, en dat er zelfs geen stuk geschut, geene borstwering bestaat, ja zelfs geen weg om den uittoeg der armen te verzekeren.

Nederlanden.

'S BERTOGENBOSCH, den 7 Maart.

H. K. H. de Prins en de Erfprins van Oranje zijn den 4 Maart te Berlijn aangekomen.

Naar men verzekert wordt Z. K. H. de Prins van Oranje tegen morgen (dinsdag), van Hoogstdezelvs reis naar Petersburg, in de residentie terug verwacht.

— Bij het uitgesproken arrest van het hof van assises te 's Hage, is *Constant Polari* schuldig verklaard aan diefstal bij nacht, door middel van overklimming als mede, uit een tweedelige bruid, in een bewoond huis gepléegd, en veroordeeld om op een schavot aan een paal gebonden, gedurende een half uur te worden te pronk gesteld, met een papier op de borst, waarop zijne misdaad zal zijn uitgedrukt, en wijders tot een confinement in een rasp- of tuchthuis, voor den tijd van twaalf jaren, alsmede in de kosten der procedure; zijnde voorts door het hof bevolen dat extrakt van het arrest zal worden aangeplakt te 's Gravenhage, mitsgaders te Brussel, en dat het gestolene voor zoo verre het in handen der justitie is, aan de daarop regthebbenden zal worden terug gegeven.

— Uit Weenen meldt men van den 26 Februarij:

» Z. M. de Keizer, die sedert geruimen tijd door eene onpasselijkheid verhinderd was geworden, de gewone audientien te geven, is thans weder volkomen hersteld.

In ons no. van donderdag den 20 Februarij jl. hebben wij den gelukkigen overtoeg medegedeeld van de eerw. heeren *Schoenmakers* en *C. Walters*, welke in October jl. uit het seminarie van 's Bosch als zendelingen naar Noord-Amerika vertrokken zijn. De eerwaarde heer *Schoenmakers* deelt deze blijde tijding door twee brieven mede, den eenen aan zijne geachte ouders, den anderen aan de heeren theologanten van het seminarie van 's Bosch, uit New-York gerigt.

Wij vermoenen onze lezers goenen ondienst te doen met dezelve mede te deelen :

Uittreksel van den Brief aan de Heeren Theologanten.

»Hoever wij in den tijd ook van u verwijderd zijn, hopende u in de eeuwigheid weder te vinden, neemt nogtans onze gonegenheid tot u allen dagelijks meer en meer toe: hetzelve in u onderstellende oordeelen wij het niet onaangenaam te zijn, indien wij u den geheelen overtocht onzer reis mededeelen, te meer omdat wij onder u broeders tellen, die de Amerikaansche Missie beschouwen als den gemakkelijksten weg des Hemels. — Wij stapten allen in het volste genoegen en met vrolijkheid des geestes den 26 October op de brik *Palmer*; den 27 voeren wij slechts één uur ver; den 28, zeilden wij tot onder de wallen van Vlissingen, hier ankerden wij om den loots te verwisselen, terwijl ook de late avond aankwam; in den morgen van den 29 ging men met eenen voordeeligen zuidoosten wind onder zeil, enz. enz.

Zoo vervolgt Z. Eerw. de geheele reis, naauwkeurig het weer, den wind met de dagelijksche vorderingen omgevende; overal ziet men eene wondere tevredenheid en eenen opgebeurden geest duidlijk nitschijnen; in het begin worden die heeren van tijd tot tijd door de zoogenaamde zoeziekte aangetast, naderhand waren zij hiervan berijd zelfs in hevige winden, welke zij eenige dagen ondergaan hebben, maar die hen in geen gevaar bragten; »want,» schrijft Z. Eerw. »wij kunnen wel met *Paulus* zeggen, op zee geweest te zijn, maar niet in deszelfs gevaren, wij kunnen zelfs niet eenen oogenblik aanhalen, waarop de zee ons met schrik bevangen heeft.

»Den 23 December,» gaat Z. Eerw. voort, »ontdekten wij land; den 25 wierp men ten vijf ure voor New-York het anker en om negen ure stapten wij aan wal.

»Alvorens wij deze aantekening eindigen, rigten wij onze smee-kende pen tot u allen, verzoekende uwe afgescheidene vrienden toch altijd gedachtig te zijn. Vrienden! gij kent onze geringe vermogens, gij weet hoe wij de zwakste waren, die nog onlangs onder u wandelden, en nogtans wij hebben gemeend de stem des Heeren gehoord te hebben, wij hebben raad gevraagd en geantwoord: Heere! nu dienaar hoort; wij zijn met *Abraham* vertrokken naar een vreemd en afgelegen land; doch aangezien wij de noodige hoedanigheden tot eene zoo groote Missie niet bezitten, zoe wenden wij ons tot u, verzoekende uwe gebeden; wilt uwe harten niet sluiten, om den verren afstand, welchen God tusschen ons gesteld heeft; want misschien heeft de Heer het zwakke gekozen, opdat wij door uwe gebeden het grootste deel zouden hebben in de bekeering der dwalende zielen: Is het ons zoo dikwijls voorgehouden, dat wij allen werklieden moeten zijn van éénen en denzelfden bouw, wilt dan ons als ledematen van één en hetzelfde lichaam van *Christus*, aan ons uwe geestelijke hulp bieden, opdat wij, versterkt door de hemelsche wapenen, het wapen des geloofs op de voorhoofden onzer dwalende en heidensche broeders mogen planten, en zoo hunne en onze zielen, voor den Hemel winnen, nogmaals, Broeders! *Orationi instate . . . orantes . . . pro nobis; ut Deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysterium Christi . . . ut manifestemus illud ita ut oportet nos loqui. Dominus pacis, det vobis pacem veram.*»

Brief van den eerw. heer SCHOENMAKERS aan zijne ouders en broeders.

Eindelijk, nadat wij twee maanden op zee zijn geweest, van den 27 October tot den 23 December, zijn wij gelukkig in onze lang gewenschte haven aangeland: mijn vurigste verlangen was, UEd. de blijde tijding van onze gelukkige aankomst en volmaakte gezondheid aan te kondigen: op den geheiligden dag van de geboorte des Zaligmakers landden wij des morgens ten vijf uren te New-York aan; ten negen uren stapten wij aan wal om de H. Offerande bij te wonen en aan onzen hemelschen Vader de schuldige dankbaarheid te betonen; nogtans, omdat wij onbekend waren, konden wij niet aan de heiligheid van den dag beantwoorden; den tweeden kersdag konden wij den eersten keer het sacrifice van dankbaarheid aan God opdragen: den derden kersdag offerde ik UEd., mijne geliefte ouders en broeders, en mijzelf in het aanbiddelijk sacrifice der Mis geheel aan de Voorzienigheid op, wetende, dat de verre afstand ons elkanderen niet zal doen vergeten; maar dat God, die de bestierder onzer harten is, ons op eene zalige manier meer zal vereenigen. — Wij zagen ook spoedig uit om onze goederen te verzorgen; en het is even als of de Voorzienigheid ons in alles wil begunstigen; op den tweeden dag onzer aankomst vonden wij den eerw. Pater *Vesper*, eenen Jesuit uit hetzelfde collegie, tot hetwelk wij ons begeven; zijn welcorw. kwam onmiddellijk met nog twee andere heeren uit Rome, en is den 31 naar Philadelphia vertrokken, alwaar zijn eerw. ook voor ons het verblijf bij de eerwaarde Paters Jesuiten zal bestellen; want den tweeden Januarij zullen wij

ook deze stad verlaten; van Philadelphia vertrekken wij naar Baltimore, en den derden dag komen wij in ons collegie te Georgetown, waar de zoo evengenoemde welcorw. heer van onze aankomst zal verwittigen. Ik ben niet in staat door woorden de tevredenheid wegens mijne onderneming uit te drukken, dagelijks wordt ik meer en meer het genoegen gewaar; de vrucht, welke een priester in deze stad kan doen, zoude mij genoeg zijn, om tot den overtocht te doen besluiten; men telt hier 30,000 à 40,000 katholieke van misschien 400,000 inwoners; de godsdienst neemt hier dagelijks toe onze eerste wegwijzer was een jongeling, die zich tot het heilig Doopsel bereidde, en welks familie reeds geheel in een eeuigen waren schaaftal, onder het wettig gezag van den stadhouder van *Christus*, gebragt was; de ware christenen moet men onder de nieuwbekeerden van dit land zoeken; deze hebben ook alles bereid ten voordeele van den godsdienst; doch het gaat hier gelijk bij de opkomst der Kerk, men vindt onder deze niet vele rijken, God roept de ootmoedige tot zijne Kerk. — De tijdelijke voorspruit van dit land is zeer groot; men ziet in deze stad geene struocle in kleeding: een goed ambachtsman kan hier sreffelijk leven, hij behoeft niets aan 's lands schatkist te betalen, enkelijk Kosten heb de huishuur en kleederen veel. Wanneer wij onzen voet aan wal zetten, dachten wij het onmogelijk te zijn, in eene zoo volrijke en bloeiende stad, gebrek aan geestelijke goederen te zullen vinden; doch, als wij de geheiligde plaatsen van onzen godsdienst zagen, waren wij wel te vreden over derzélver netheid; maar in 'zaler kerkje, welke er zes zijn, was slechts een klein altaar, een of twee schilderijen, eene communiebank, kelk en orgel, alles was eenvoudig; men verzocht ons smeekende, dat men toch afstand zoude doen van het een of ander onzer kerkgoederen; men had maar het noodzakelijke in deze kerken; doch, daar onze goederen voor de collegien van Georgetown en St. Louis bestemd waren, zoe konden wij niet over dezelve beschikken, te meer, daar in onze aanstaande Missie zeker het gebrek aan geestelijke goederen onberekenbaar grooter zal zijn, dan in deze zoo floreernde stad; doch de vruchten zullen er overvloediger en niet meer geestelijke wroegde te plukken zijn. — Alles, wat ik reeds van Amerika gehoord heb, versterkt mij in de onderneming; wel is waar, dat ik het lot mijner arm toe-komst reeds zie geboren worden, wanneer ik de kerken en derzélver ornamenten in deze luisterrijke stad beschouw; doch de mensch is niet geschapen om den glans dezer wereld te bezitten; veel minder ben ik Priester geworden, om in overvloed te leven; het is mij genoeg, dat de vrucht van den Godsdienst aan mijne vervlekking beantwoordt. Denkt dus niet, beminde ouders en broeders, dat de eenvoudige staat der Kerk mij neerslagtig zal maken, want ik hierin mijn vermaak schep; ik ben thans meer opgebeurd, dan voor dat ik van UEd. vertrok; ik word nu meer overtaigd, dat alles, wat ik van Amerika vermeen gehoord te hebben, de waarheid is; alles wat wij tot nog toe hebben ondervonden, beantwoordt aan onze verwachting. Ik bid UEd., laat uwe gebeden van dankbaarheid tot den troon van barmhartigheid opklimmen, om dat hij mij tot zoe zoe zalige bestemming geroepen heeft: bewondert de kostelijke gesteenten, den onbegrijpelijken schat der eindeloze eeuwigheid; om welke te vinden, ik mij op reis begeven heb, en de onvrj wiffige droefheid, die UEd. in mijn afwezen gevoelt, zal in eenen kinsten troost veranderen; want, aangezien wij kunnen vertrouwen, dat wij aan de stem van het Oppervezen hebben beantwoordt, zoe zijn wij in de oogen van God beter met elkander vereenigd, dan toen wij mond aan mond, met elkander over tijdelijke zaken spraken: God immers vervult alle plaatsen met zijne klontegenwoordigheid, en zal dan onze opoffering niet een middel zijn, om elkander in den weg der zaligheid met méerder vrucht te helpen en te ondersteunen; niet een dag, hoop ik, zal er voorbijgaan, op welke ik UEd. in de gebeden niet zal indachtig blijven. Ouders en broeders leeft vergenoegd in den tijd: ontvangt nogmaals de verzeker-ring, dat tot hiertoe alles volgens den wensch is misgvallel van uwen zeer verpligten zoon en liefhebbenden broeder, die altijd met diepen eerbied blijft,

Dierbare Ouders en Broeders,

NEW-YORK, den
1 Januarij 1834.

UEd. onderdanige zoon
en liefhebbende broeder.
J. SCHOENMAKERS.

Nu de grieksche staatkundige met zijne hersenschijnende bespiegelingen in zijne blikken in de toekomst weldra zal eindigen, en als eenen verwaanden voorzegger ons met dien staatkundigen toestand der vijf werelddeelen op zijne wijze reeds heeft bekend gemaakt, die voor ons nagelacht bewaard wordt, wil de *Britische Courant* ons als het ware bij afwisseling, door eene beschrijving van den toestand van het openbaar onderwijs in België vergasten.

Of de schrijver van dit zijn verloop met een oprecht medelyden over den ongelukkigen toestand van onze gewezone en ondankbare broeders, die dat beklagenswaardige land bewonen, is adogedaan;

of wel door jalousie of nijd wordt gedreven, omdat volgens sommige dagbladen, het getal der scholen en het aantal van leerlingen aldaar sedert eenigen tijd aanmerkelijk is toegenomen, is moeijelijk te gissen; beide zouden uit zijn vertoog, dat zich op onderscheidene plaatsen, zoo als ieder zal opgemerkt hebben, niet gelijk blijft, met grond kunnen worden opgemaakt. Wij zouden deze zijne jammerklagen dan ook maar als oude wijven praat hebben laten rusten, indien zijne bedoeling er niet zonneklaar in doorstraalde, dat het geheel gerigt is tegen de roomsch-katholieke geestelijkheid.

Het is de geestelijkheid, zoo begint hij, die de reclames nopens het onderwijs overal heeft zangezot, alleen met het doelwit om hetzelfde in handen van het belgische priesterschap te leveren; dit begin moest dan ook het noodwendig gevolg hebben, dat bij de revolutie bijna alle bestaande scholen werden opgeheven; — meermalen hebben wij in de *Bredasche Courant* de deerniswaardige klagen gelezen, dat het onderwijs aldaar geheel verzuimd werd, dat vooral de schoolonderwijzers of waren weggejaagd, of uit gebrek aan leerlingen zelfs waren vertrokken; dat op het daarstellen van scholen niet eens gedacht werd; maar nu het tegendeel daarvan zoo blijkbaar is aangetoond, vermeent de schrijver te moeten aanmerken, dat men, ten voordeele van het onderwijs, niet zoo zeer letten moet op het aantal scholen en het aantal leerlingen die dezelve bezoeken, dan wel op de wijze, waarop die scholen worden gehouden, het onderwijs dat de leerlingen genieten, en daarin heeft de man gelijk. Van het oogenblik af, zegt hij, dat het gouvernement heeft opgehouden bewijzen te vorderen van de bekwaamheid der meesters, en hij had er kunnen bijvoegen, in het toezenden van dezelve, om het even of zij het vertrouwen en de achting van de ouders, kinderen hadden of niet, is het schoolhouden een tak van industrie geworden. Geschikt of ongeschikt, vervolgt hij, beschouwen wij niets gemakkelijker dan een school te openen, en alles wordt er op uitgevonden om zijne affaire uittebreiden, eenigen hebben reeds paard en wagen aangeschaft om de kinderen af te halen en weder naar huis te laten brengen; doch de voorzaamste aanbeveling is, met de geestelijkheid der gemeente wel te staan; die gemakkelijk te bekomen is, door zich slechts te onthouden van afgokeurde boeken. — Onnoozelen als, dat gij uwe lezers zoo iets wilt diets maken, denkt gij dan, dat de Zuid-Nederlanders reeds tot die laagte gedaald zijn, dat zij hunne kinderen aan de eerste zich voordoende landlooper zullen toevertrouwen. — Volgens uw gevoelen behoorde de onderwijzer van de R. K. Geestelijkheid onafhankelijk te wezen; de opvoeding der jeugd gaat deze niet aan, de onderwijzer moest zich daar boven verheffen en geene aanmerkingen dulden over den inhoud van boeken die hij tot verlichting der jeugd het meest doelmatig oordeelt.

Het schoolhouden is naar zijne voorgevens slechts een geldzaak geworden, de oude onderwijzers, die het monopolie in handen hadden, worden vordrongen door anderen die het schoolgeid op eenen minderen prijs hebben gesteld; de ouders hebben allen waarborg voor de zedelijkheid en bekwaamheid hunner kinderen verloren, want de nieuwe schoolmeesters moeten hunnen steun voornamelijk bij de geestelijkheid vinden; en dit zijn alle gevolgen van de onbepaalde vrijheid van onderwijs.

Wel is waar, zegt hij, dat in sommige gemeenten de scholen, door het vorig gouvernement ingesteld, hebben blijven bestaan, maar deze gemeenten zijn weinig in getal; wanneer hij zijne lezers meer vertrouwen had willen inboezemen, had hij tevens behoren op te geven op welke plaatsen de scholen zijn opgeheven; volgens zijne eigene bokenenis is immer het aantal scholen vermeerderd, en dus zouden zijne klagen alleen hierop neder komen, dat men aan dezelve een andere rigting gegeven heeft, maar dit is het juist dat hem kwelt; *les petits frères* hebben volgens zijne gezegden bijna in iedere plaats van eenig belang, scholen opgericht, waarin de kinderen slechts in het lezen en schrijven onderwezen worden en in het gebrekkelijk rekenen en daar de geestelijkheid overal te veel inzage nopens het onderwijs heeft, worden de kinderen in eenen dweepachtigen geest opgevoed en dit is onbehoorlijk.

Volgens zijne gevoelens, zoo als wij hiervoor hebben opgemerkt, behoorde de geestelijkheid, dat is te zeggen, de R. K., geheel buiten het onderwijs gesloten te worden, om de leerlingen een zedelijke vorming en nederlijke beschaving te bezorgen, want daar zijn geene katholieke priesters voor geschikt. Wij vermeenen met recht dit als de wezenlijke bedoeling van den schrijver te mogen vaststellen; want nimmer heeft hij zijne pen opgevat, om nopens de uitvoering der bestaande verordeningen van het schoolwezen in de noordelijke provinciën iets op te merken, ofschoon ook aldaar de protestantsche geestelijkheid, niet zonder invloed op het onderwijs is. Een aantal predikanten worden immers gevonden, nau wie de betrekking van schoolopzieder is toevertrouwd, en overal wordt er zooveel mogelijk gezorgd, dat de pen van schoolmeester, met die van koster en voorlezer wordt vereenigt, zoodanig dat buiten Noord-Brabant een schoolmeester van het R. K. kerkgenootschap, al behoren de

ingezetenen ook bijna alle tot die Kerk, een zeldzaamheid is, en evenwel heeft men nooit hooren beweren, dat de kinderen over het algemeen zeer geleerd en godsdienstig zijn.

Vele schoolboeken, die dikwijls den kinderen worden in handen gegeven, schijnt de bezorgdheid der R. K. priesters te hebben opgewekt, om aldaar, waar zij meer in de gelegenheid zijn, er behoudmiddelen tegen te nemen, en dit schijnt de schrijver zoodanig te hinderen, dat hij in het belang van onze afgevalnen broeders, die van onze zijde anders geene deelneming waardig zijn, zijn vertoog doet eindigen, met een jammerklagt, dat het onderwijs in België aan een volslagene verwarring is prijs gegeven, de prooi geworden is van een geldzuchtige speculatiegeest, waarvan de gevolgen niet anders kunnen zijn, dan domheid met dweepzucht gepaard; van wanwijsheid en oppervlakkigheid van ongodsdienstigheid vergezeld en zulks in eenen tijd, dat een grondig onderwijs een geneesmiddel moest wezen tegen den tuimelgeest der eeuw. — Armzalige uitroep, even als of de R. K. geestelijkheid, aan wien hij de groote invloed op het onderwijs in België toeschrijft, juist de mannen zouden zijn, die al de onheilen zouden bevorderen. Wij zullen eindigen, in het vertrouwen van genoeg gezegd te hebben, om den tuimelgeest aan te toonen, waardoor den schrijver van het stuk aan de *Bredasche redactie* beziel is.

Bij de commissie tot verzachting van het lot der slagtoffers van de overstromingen in Noord-Brabant, zijn, sedert de vorige opgaven, ontvangen de volgende bijdragen en giften:

Van de gemeente Cromvoirt, bedrag der collecte	f	6 57
Boekel,	»	14 50
Van den heer kolonel, plaatselijken kommandant te Deventer, de bijdragen van den plaatselijken staf, van de heeren officieren der directie van de genie, den heer intendant der 1ste klasse, en de heeren officieren der 10de afdeling infanterie en van het depot van het regiment ligte dragonders No. 5, allen behorende tot het garnizoen van Deventer.	»	101 43
Van den heer <i>H. de Wijs</i> , door tusschenkomst van den Eerw. Heer <i>A. Boguers</i> , R. C. Pastoor te Amsterdam van eenige menschevrienden aldaar	»	150 »
Door Z. Exc. den heer gouverneur van Noord-Brabant, de helft der opbrengst, na aftrek der kosten, van een mechanische voorstelling, ten voordeele van de ongelukkigen door de overstromingen in de provinciën Noord-Brabant en Groningen, gegeven te Vianen, door den heer <i>J. H. Sauerressig</i> , ontvanger der directe belastingen te Leerdam, die, bezitter zijnde van een fraai kabinet van mechanische en phijsische instrumenten, zijne buitengewone talenten tot dat menschlievende doel heeft willen aanwenden; bedragende die helft voor Noord-Brabant	»	20 »

*. Degene, welke vernemen mogten wijle den Eerwaarden Heer **HENRICUS VAN DEN OETEL AAR**, in leven Roomsch-Katholijk Priester en Pastoor te *Neerloon*, aldaar overleden den 21 Januarij 1834, in den vierden graad van verwantschap of nader te bestaan, alsmede die, welke te pretenderen hebben van of verschuldigd zijn aan den Boedel van welgemelde overledenen, worden bij deze uitgenoodigd om vóór of op den 1 Mei oerstkommende, daarvan opgave of betaling te doen aan den Executeur Testamentair **J. VAN WIELICK**, Dijkgraaf te *Ravenstein*. *Brieven Franco.*

LETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

*. Bij **A. P. VAN LANGENHUYSEN**, Boek- en Steendrukker te *'s Hage*, komt van de pers: **ZEGEPRAAL DES HEILIGEN STOELS EN DER KERK**, over de aanvallen der met hunne eigene wapenen bestreden en geslagen **NEOLOGEN**, door Pater **MAURO CAPELLARI** (thans regerende Paus *GREGORIUS XVI*). Vertaald door **HERMANUS TOMAS**, R. K. Pastoor; eerste deel met platen. Keukeljk goedgekeurd.

Dit Werk zal niet anders dan aan de intoekenaren worden afgeleverd.

Bij dezelven is ter perse, *de Tweede Druk* van het **BOEKSKEDER GETITELD; DER R. K. KERK IN OUD-NEDERLAND, EN Z. BENEVENSD E VERDERE HULPSCHRIFTEN, ZONDER VOORORDEEL, AAN HET**

GEZOND VERSTAND GETOETST.

Tot MORIO: «Zoo gelooft hem, bid ik u, niet op zijn woord, maar toets uw gezond verstand en zonder vooroordeel wat ik gezegd heb en wat hij zegt, om te zien, wie van beide gelijk heeft.» *Eerste Afdeling.*

De *Godsdienstvriend*, 32 Dl. No 3, Maart 1834, zegt: «aangenaam verrast te zijn geworden door het lezen van dit stukje,» en voegt er bij: «Zoo zal dan dit Boekje welk blijkbaar door een man van kunde en bedaardheid, die menschenkennis met geleerdheid paart, geschreven is, door zeer velen gelezen worden. En, wie niet willens zijne oogen sluit, hij moge Onroomsch of Roomsche weten, zal zich weldra overtuigd gevoelen, dat de Schrijver van het Libel *de R. K. Kerk in Oud-Nederland* enz. en zijne handlangers, door lage opmerken geleid, ergernis en tweedragt hebben gezaaid, maar ten slotte schande en algemeene verachting zullen inoogsten.

In dit eerste stukje, want de kundige schrijver zal zijne taak voortzetten, worden de bedoelingen en gevolgen van het geschrift: *De R. C. Kerk in Oud-Nederland* enz., en der overige daarmede in verband staande geschriften, met veel oordeelkunde onderzocht, ontwikkeld en gestaafd, door de beoordeelingen, welke de onderscheidene protestantsche Tijdschriften, naar derzelver verschillende wijze van zien, en door minderen of meerderen haat tegen de Catholieke Kerk bestuurd, daarvan geleerd hebben. Ook wat de Catholieke Tijdschriften dienaangaande gezegd hebben, wordt hier overwogen; met één woord, de schrijver heeft niets overgeslagen, tot aan het huiltende moedertje toe (want dit was het laatste uitgekomen stukje, toen de schrijver zijne eerste afdeling besloot.) De regtekundige en doorzigtige beoordeelaar van al dat geschrift der novateurs, toont, op de overtuigendste wijze, dat hetzelfde geene andere strekking heeft en geene andere gevolgen hebben kan, dan het stoken van tweedragt en het hatelijk en verachtelijk maken der Catholijken, bij hunne onroepsche mede burgers. — In eene tweede afdeling zal hij den eigenlijken inhoud dier schriften nader overwegen.

Daar dit welgeschreven stukje, welks inhoud braedvoerder te beschrijven, te omslagtig voor eenen brief zijn zou, zal den novateurs overtuigen, dat hunne zaken in Oud-Nederland zoo goed niet staan als zij zich verbeeldt, ten minste voorgegeven hebben; terwijl verstandige protestanten, dit werkje met aandacht lezende, overreed zullen worden, dat zij, die hier als hervormers van zoogenaamde misbruiken en gebreken in de R.C. Kerk in Oud-Nederland, en als beschuldigers tegen onze kerkvoogden en achtenswaardige geestelijkheid optreden willen, onkundige, vermetele, nietswaardige en voor de rust van Oud-Nederland gevaarlijke wezens zijn.

Bij denzelfden wordt met goed succes gedebiteerd, **DE ZIEL OP DEN CALVARIEBERG. HET LIJDEN VAN JESUS CHRISTUS OVER WEGENDE**, en aan den voet des Kruises troost in haren kommer vindende; met Gebeden, Oefeningen en Verhalen op verschillende onderwerpen. f 1-50.

«De kerkelijke goedkeuring is genoeg,» zegt *de Morgenster der Toekomst*, «om het werk te leeren kennen,» en is als volgt:

Dit boek getiteld: *De Ziel op den Calvarie-Berg*, overgenomen uit het fransch, door den schrijver *L'Ami d'Israël à Dieu*, in 2 deelen vertaald door L. G. B., vinden wij zeer nuttig voor alle gelovigen van verschillende stadij en standen des levens, zoodat wij ons daarvan overvloedige vruchten, ter aankweeking van ware godsvrucht beloven; en dewijl het den godvruchtigen lezer daarvan, in alle staten, dient, om zijn hart tot een christelijk medelijden met den lijdenden Zaligmaker op te wekken, zoo kunnen wij het niet genoeg aanprijzen, en dezelfde lezing als zeer voordeelig met de grootste deelneming aanbevelen.

G. HERMANS,

Pastoor te Grave, en Vicaris-Generaal en Apostolisch over de Noord-Nederlandsche Districten van het voormalig Bisdom van Burenmonde.

Grave, den 12 Junij 1833.

Bij de **GEBROEDERS LANGENHUYSEN** te 's Bosch zijn te bekomen, onder meer anderen, de volgende Werken:

M. LE MAYEUR, la Gloire Belgique, Poème national, en dix chants; 2 vol. à f 5-20.

RÉCUEIL DE POESIES à l'usage de la Jeunesse; in 12°. à 90 cents.

ALP. DE LA MARTINE, Harmonies Poétiques et Religieuses; 8°. à f 1.

Meditations Poétiques; 2 vol. in 18°. à 90 cents.

ODEN EN GEDICHTEN van Mr. **RUIJVIS FRITH**; 3 deelen, kl. 8°. à f 4-50.

Kous van schoone en zedekundige, Nederduitsche en Fransche DICHTSTUKKEN; in 12°. à f 1-00.

Voorlezingen van Nederduitsche DICHTSTUKKEN; gr. 12°. à 60 cents.

Bij bovengemelde is gedrukt en alom verzonden:

Iets over het schoone en dichterlijk verhevene der **R. C. LITURGIE**, naar het Fransch, door **JAN J. F. WIP**, Koninklijke Militaire Akademie-Leeraar enz.; gr. 8°. à 50 cents.

Zie hier de Recensie van hetzelfde, die de *Morgenster der Toekomst* hiervan geeft in No. 2 van het 4de Deel.

Deze fraaije en vloeiende vertaling der schoone verhandeling over het schoone en dichterlijk verhevene enzer liturgie, door het fransch tijdschrift *de Revue Européenne* oorspronkelijk medegedeeld, zal ongetwijfeld elken vriend en getrouwen bekijder van de leer der vaderen hartelijk welkom zijn, onkenis bijzondere aandacht, en het wreken van de eer der middel eeuwen, die te lange tijd in het verleden en in vooroordeelen gewikkelde onkunde, en hoe langer zij stouter geworden zijn, althans fanatisme, als eeuwen van domheid en barbaarscheit zijn afgemaald. Inderdaad het behoort tot de belangrijke bijzonderheden van de tegenwoordige dagen, dat de oudheidkeners van bijna alle landen, maar zonderheid van Frankrijk, door ware pieté voor het schoone en verhevene bezielt, de echte kunstwonderen der middeleeuwen, voornamelijk als gewoonten van het alles bezielende goddienswaard in 18de eeuw, allereuwe opsporen, beschrijven en ter bewondering aanzet. Door verschilligheid kond en voor het schoone gevoelloos geworden eeuw, jaarmalant Wij hopen, dat het onderhavige stukje algemeen, ook door onkatholijken, mag gelezen worden en dat het moge bijdragen, tot het verdrijven van vooroordeelen, die aan onze eeuw tot schande verstrekt en haar gezwets op verlichting inderdaad belachelijk maken.

BEKENDMAKINGEN.

De ondergetekende zich met er ween op den Kanaalsdijk... **STEENKOLEN**, te dezer Stede uitte oefenen, zoo heeft hij de eer, zich als zoodanig bij het geachte publiek... bevelen, terwijl men van eene prompte en civiele beëindiging, kan verzekerd zijn.

G. MASON.

Een **KUIPER**, zijn Werk goed verstaande en in eene Branderij **VAST WERK** begeerende, hetzij met of zonder Kost en Inwoning, verwoege zich in Persoon of met gefrankeerde brieven, onder de letters **L. K.** bij de drukkers dezes.

BEURSPRIJS DER EFFECTEN, TE AMSTERDAM.

ZATURDAG, den 8 Maart.

	Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers 4 1/2 uur.		Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers 4 1/2 uur.		Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers 4 1/2 uur.
NEDERLANDEN. pCt.				SPANJE. pCt.				PRUISSEN. pCt.			
Werkel. Schuld. 2 1/2	49 7/8	50	50	Cert. bij <i>Osy Legr.</i> 4	14 1/8	14 1/2	14 1/4	Aand. loot. R. 50	95 3/4		
Dito dito . . . 5	95 1/16	95 1/8	94 1/16	Uitgest. 3 pct. Sch.	26	26 1/2	26 3/8	OOSTERRIJK.			
Uitgestelde dito . . .	22 3/8	22 7/16	22 1/16	Cort. Bons. Lond. 5				Dito dito f 100 . . .			
Kansbiljett. dito . . .	89 5/8			NAPELS.				Dito dito 250 . . .			
Amort. Syndik. 4 1/2	72 3/8			Certificat L. et B. 5	87 3/4	88		Metaliek 5			
Dito, dito . . . 3 1/2	100 1/4	100 5/8	100 3/8	Dito <i>Falo et C.</i> . . 5				Dito Lond. gen. . . 5			
Schatk.-bilj. . . . 6				Leen. Lond. R. . . 5				Dito 2 1/2			
Oorlogslasten . . . 5				RUSLAND.				Weep. B. <i>Gallet C.</i> 5			
Leening 1831. . . 6				Obl. <i>Hops</i> 179 1/16 . 5	101 7/8			Dito 4	85 1/4	85 3/8	
Handel-Maats. . 4 1/2	100 1/4	100 5/16	100 1/4	Dito dito 18 3/16 . 5	102 3/8			Cert. Stadsb. dito 2 1/2			
FRANKRIJK				Cert. dito 18 3/16 . 5	94 7/8			Ween. Baccast. . . 3			
Inschr. Grooth. . 3	78 1/8	78 1/4	78 1/8	Obl. te Londen . . 5				DENEMARKE.			
ENGLAND.				Certif. te Hamb. . . 5				Leening te Lond. 3			
Dito per 12 Aug. . 3				Inschrjv. Assig. . . 6	68 3/8			BRAZILIËN.			
SPANJE.				Certificat dito . . 6				Dito <i>Rotschild.</i> . . 5	72 3/4		
Perpet. Amst. . . 5	60 13/16	61 1/16	60 13/16	POLEN.				GRIEKSCHE.			
Dito 1000 . . . 3	40 3/8			Aand. Loot. fl. 300	113 3/4			Dito te Londen. . 5			

Koers van het Geld: Belsen. en Prol. 3 pCt.